

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

Revisionsrapport
Tranemo kommun

Joakim Nertyk
Viktoria Bernstam

KPMG AB

2021-02-24

Antal sidor 17

Tranemo kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-02-24

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Om distans- och fjärrundervisning	5
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Förutsättningar och utmaningar	6
4.2	Uppföljningar och åtgärder	12
5	Slutsats och rekommendationer	15
5.1	Rekommendationer	16

1 Sammanfattning

Vi har av Tranemo kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunstyrelsens ansvar för distansundervisning vid gymnasieskolan. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Gymnasieskolan har i huvudsak haft goda förutsättningar att bedriva distansundervisning. Alla lärare och elever hade redan för pandemins utbrott tillgång till enskilda datorer. Personal med hög datorkompetens på gymnasieskolan och kommunens IT-enhet har funnits tillgängliga för kompetensutveckling och support. För elever som har saknat fungerande internetuppkoppling har detta kunnat införskaffats, liksom för övrigt datortillbehör som lärarna har haft behov av.

Överlag förefaller distansundervisningen ha fungerat väl. För många yrkeselever i årskurs tre genomfördes praktiska moment på arbetsplatser genom arbetsplatsförlagt lärande, men förutom detta har det varit en utmaning att kunna genomföra praktiska moment. Hur stora utmaningarna har varit har varierat mellan programmen, men efter en inledande total distansundervisningen kunde elever i mindre grupper tas in på skolan för praktiska moment i yrkesämnena och laborationer, om än inte i samma omfattning som om undervisningen hade kunnat bedrivas helt på plats. Även språklärare menar att vissa moment har varit svårare att genomföra på distans. En annan utmaning har varit att hålla uppe motivationen för studierna genom distansundervisning.

Varken skolchef eller skolledare, ej heller elever, bedömer att distansutbildningen har påverkat måluppfyllelsen. Måluppfyllelsen på introduktionsprogrammets språkintrouktion kan dock ha påverkats negativt av distansundervisning, även om det främst är andra faktorer som lyfts fram för att förklara en lägre måluppfyllelse.

Varken kommunstyrelsen eller verksamheten har gjort en särskild uppföljning av hur utbildningen påverkades av undervisning på distans. Däremot har kontinuerliga uppföljningar gjorts i samtal mellan skolledare och lärare till exempel vid arbetsplats-träffar. Även Skolinspektionen har gjort en uppföljning som har använts av huvudmannen. Det har, sedan mars månad, vidtagits en rad åtgärder för att goda förutsättningar för verksamheten ska föreligga. Det handlar till exempel om program-support, inköp av tekniska hjälpmedel, ändrat arbetssätt för elevhälsan och särskild organisation för skolmat.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen har givit verksamheten förutsättningar att bedriva distans- och fjärrundervisning vid gymnasieskolan. Vi bedömer att verksamheten har följts upp, även om det inte har gjorts i en samlad uppföljning. Det är viktigt att huvudmannen nu informerar sig om vilka utmaningar verksamheten står inför om distansundervisningen behöver fortsätta under våren. Det gäller till exempel personalens kompetensutveckling, förutsättningar för genomförande av praktiska moment samt att elever på språkintrouktionen och elever i behov av särskilt stöd för det stöd som de behöver.

Tranemo kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-02-24

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att

— särskilt följa upp och vid behov tillse att åtgärder vidtas för:

- att personal i behov av kompetensutveckling för fortsatt distansundervisning får det.
- att elever i behov av stöd och särskilt stöd får det.
- att praktiska moment kan genomföras i den grad som krävs enligt ämnenas syfte och kursernas centrala innehåll och kunskapskrav.

2 Inledning

Vi har av Tranemo kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunstyrelsens ansvar för distansundervisning vid gymnasieskolan. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har givit verksamheten förutsättningar att bedriva distans- och fjärrundervisning vid gymnasieskolan och om verksamheten har följts upp ur kvalitetsperspektiv.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har verksamheten förutsättningar att bedriva gymnasieutbildning på distans?
- Hur bedömer personal i verksamheten att distans- och fjärrundervisningen överlag har fungerat utifrån perspektiven ändamålsenlighet och effektivitet?
- Har verksamheten under Coronakrisen ställts inför utmaningar som har påverkat kvalitet och resultat?
- Har styrelsen följt upp gymnasieutbildning på distans under Coronakrisen?
- Har elevernas måluppfyllelse påverkats av att utbildningen har bedrivits på distans?
- Har åtgärder vidtagits för att åtgärda eventuella brister under Coronakrisen?

Granskningen avser kommunstyrelsen och omfattar gymnasieskolans arbete med distans- och fjärrundervisning under Coronakrisen.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om arbetet uppfyller:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §
- skollagen (2010:800) 1 kap. 4 §,
- förordning (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta 7 §, och
- tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med lärandeuskottets ordförande och förste vice ordförande, skolchef, gymnasiechef tillika rektor, biträdande rektorer vid gymnasieskola och vuxenutbildning samt ett urval av lärare representerandes tre högskoleförberedande program och två yrkesprogram. Representanter för elevhälsan har skriftligen besvarat frågor. En enkät har genomförts i lärargruppen för att få en helhetsbild av den pedagogiska personalens syn på verksamheten under pandemin samt en bedömning av måluppfyllelsen.

Rapporten är faktakontrollerad av skolchef, gymnasiechef och övriga skolledare.

3 Om distans- och fjärrundervisning

Distans- och fjärrundervisning utgör undantag i svensk gymnasieskola. "Utbildningen i gymnasieskolan ska, med undantag av gymnasial lärlingsutbildning {...}, i huvudsak vara skolförlagd."¹ Enligt gällande styrdokument vid ingången av år 2020 fick fjärrundervisning endast genomföras i vissa ämnen: moderna språk, modersmål och teckenspråk, och under vissa förutsättningar. I dessa ämnen samt i studiehandledning på modersmål fick fjärrundervisning erbjudas om det saknades legitimerad och behörig lärare eller om elevunderlaget var otillräckligt.² Skollagens lydelse vid ingången av 2020 definierade begreppet fjärrundervisning som "interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där lärare och elever är åtskilda i rum men inte i tid"³. Under 2020 tillfördes ytterligare en definition att börja gälla från och med den 1 augusti 2020. Det var begreppet distansundervisning, med vilket avses "interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid"⁴.

Riksdagen antog i mars 2020 lag (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid. Av lagens 3 § framgår att "vid extraordinära händelser i fredstid får regeringen meddela föreskrifter om att förskoleenheter, skolenheter, fritidshem eller andra verksamheter enligt skollagen (2010:800) ska stängas tillfälligt på nationell, regional eller kommunal nivå". Lagen gäller tills vidare.

I mars 2020 utfärdade regeringen förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta. Förordningen ger under vissa förutsättningar, till exempel för att motverka spridning av covid-19, huvudmannen möjlighet att ge "undervisning där läraren och eleven är åtskilda i rum men inte i tid, eller är åtskilda i både rum och tid, utöver vad som är föreskrivet i 5 a kap. skolförordningen (2011:185) eller 4 a kap. gymnasieförordningen (2010:2039)"⁵. Förordningen är begränsad i tid till att gälla till och med 2021-06-30.

¹ 15 kap. 11 § Skoll

² 4 a kap. 1-3 §§ Skolförordningen

³ 1 kap. 3 § Skoll

⁴ 1 kap. 3 § Skoll

⁵ 7 § Förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta

4 Resultat av granskningen

4.1 Förutsättningar och utmaningar

4.1.1 Iakttagelser

Den 17 mars 2020 beslutade Folkhälsomyndigheten att rekommendera alla gymnasieskolor, vuxenutbildningar och universitet att införa distansutbildning. Samma dag informerades, enligt skolchefen, all personal och alla elever. Dagen efter gick rektorn vid Tranemo gymnasieskola ut med information till vårdnadshavare om att all undervisning övergår till att bli digital från och med dagen för meddelandet och fram till att nya besked ges. Den 23 mars genomfördes ett informationsmöte med gymnasieskolans personal.

I Tranemo kommun finns det ett antal dokument som syftar till att stödja distans- och fjärrundervisning.

— *Information G-suite till alla*

I informationen framgår vilka program som ska användas för undervisning under den period som gymnasieskolan hålls stängd. I dokumentet finns namn på åtta personer som kan kontaktas för support inom olika områden.

— *Fjärrundervisning för personal – Google Hangouts och Meet*

Dokumentet utgör en handledning till hur programmen för fjärrundervisning ska användas.

— *Fjärrundervisning för elever – Google Hangouts och Meet*

Dokumentet utgör en handledning till hur programmen för fjärrundervisning ska användas.

— *Rutin kring vikariat samt för att skapa ett Meet*

I granskningen har en enkät skickats ut till 61 lärare vid Tranemo gymnasieskola. Svar har inkommit från 47 respondenter. Av dessa var nio lämnade av lärare som antingen undervisade inom SFI eller som inte var anställda på Tranemo gymnasieskola under våren 2020, varför dessa inte räknas med i tabellen nedan. Därmed bygger uppgifterna på 38 respondenters svar. Närmare 85 procent av respondenterna hade arbetat vid gymnasieskolan under sex år eller längre. I tabellen är typvärdet markerat med fetstil.

Enkät november 2020	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls
Jag hade kompetens eller fick utbildning så att jag kunde bedriva fjärr- och distansundervisning under våren 2020.	15 (39,5%)	17 (44,7%)	6 (15,8%)	
Jag har haft tillgång till tekniska verktyg för att kunna bedriva fjärr- och distansundervisning.	20 (52,6%)	17 (44,7%)	1 (2,6%)	
Jag har haft tillgång till support för att lösa tekniska problem vid fjärr- och distansundervisning.	21 (55,2%)	12 (31,6%)	3 (7,9%)	2 (5,3%)

KPMG 2020

Av personalens svar kan vi se att merparten bedömer att de har haft tillgång till tekniska verktyg, att de har haft tillgång till support och att de hade kompetens eller fick utbildning att bedriva fjärr- och distansutbildning.

Av kommunens dokument kan vi se att personalen informerats om vilken personal som fanns tillgänglig för support. En av lärarna som svarat att vederbörande inte hade kompetens menar att kunskapen om själva verktygen fanns där, men att kompetensen inte räckte metodiskt. En annan lärare formulerade det som att det behövs kompetensutveckling kring hur man metodiskt arbetar med digitala verktyg.

Representanter för elevhälsan framför att alla elever har datorer eller chromebooks. Skolan har sedan tidigare använt G-suite, vilket gjorde att elever och lärare var vana vid att jobba i Google Classroom. Det gjorde att steget till att också använda Meet och Hangout inte var så långt. Lärare med extra kompetens inom området stöttade upp där det behövdes, enligt elevhälsan.

I intervjuer framför gymnasiechefen, övriga skolledare och representanter för elevhälsan att verksamheten hade förutsättningar att bedriva undervisning på distans. Alla lärare och elever, även inom vuxenutbildningen, har tillgång till personlig dator. Några elever hade inte tillgång internet i hemmet, men detta löstes av gymnasieskolan och kostnader är tillsvidare förda på ett särskilt covid-19-konto som kommunen centralt har satt upp. Viss kompletterande utrustning har köpts in till lärare för att underlätta distansundervisning. Det gäller till exempel utrustning för att visa utdrag ur bok på datorskärm. Det kan ha varit viss leveranstid på utrustningen, men skolan köpte in de tillbehör som efterfrågades, påpekar skolledarna.

Att lärarna inte skulle ha haft tillgång till support kan inte skolledarna se. I organisationen har det funnits lärare med mycket goda kunskaper som har funnits tillgängliga för information och support både vid personalsamlingar och enskilt. Även kommunens IT-support har funnits tillgänglig.

Enkät november 2020	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls	Inte aktuellt
Sedan pandemin bröt ut och gymnasieskolorna rekommenderades att bedriva distansutbildning bedömer jag att jag kunde bedriva min undervisning utan större konsekvenser på måluppfyllelsen.	1 (2,6%)	22 (57,9%)	12 (31,6%)	3 (7,9%)	
Jag har haft förutsättningar att genomföra praktiska moment som ingår i kurserna.	3 (7,9%)	9 (23,7%)	12 (31,6%)	6 (15,8%)	8 (21,1%)
De elever som var i behov av särskilt stöd fick det särskilda stöd som de behövde i lika hög grad som före pandemin.	5 (13,2%)	12 (31,6%)	17 (44,7%)	4 (10,5%)	

KPMG 2020

Tre av fem lärare upplevde att de kunde bedriva sin undervisning utan större konsekvenser på måluppfyllelsen; två av fem lärare tyckte inte det. En större andel av yrkeslärare än lärare i allmänna ämnen och lärare på introduktionsprogram upplevde att distansutbildningen fick konsekvenser på måluppfyllelsen. Av de kommentarer som har lämnats i enkäten kan vi se att svårigheterna låg dels i att möta elever som saknar motivation till skolarbetet, dels i att undervisa i praktiska kurser eller moment, till exempel laborationer. Det framgår också av tabellen ovan att 60 procent av lärarna som har praktiska moment i sin undervisning ansåg att förutsättningar för att genomföra praktiska moment inte fanns.

Skolinspektionen genomförde den 8 september en uppföljning av hur arbetet vid skolan hade fungerat under pandemin. Rektor och en elevgrupp intervjuades. Av Skolinspektionens tjänsteanteckning framgår att distansundervisningen "till stora delar" fungerade bra, "med undantag för vissa praktiska moment". Eleverna berättade också för Skolinspektionen att lärarna anpassade undervisningen genom att ha fler genomgångar än de annars skulle ha haft. De tycker dock att det kunde vara svårt att hålla motivationen uppe och vara fokuserade "då de bara träffade lärarna via digitala kanaler". Intervjuade lärare har samma bild. Elevhälsan framför att utmaningen särskilt har gällt elever som från början hade svårt med motivationen.

Skolledarna framför att elevgrupper togs in till skolan under våren för att genomföra praktiska moment, till exempel laborationer. Biträdande rektor för yrkesprogram menar att utbildningen för elever i årskurs tre i hög grad kunde slutföras utan större problem, eftersom eleverna hade sitt arbetsplatsförlagda lärande under våren. Det fungerade även för eleverna i de andra årskurserna, när man efter en inledande total stängning

2021-02-24

öppnad upp för undervisning på plats med färre elever närvarande. Intervjuade lärare instämmer.

Biträdande rektor för introduktionsprogrammen upplevde också att det fungerade bra, även om utmaningarna var stora. Personalen hade god datorvana och arbetade fantastiskt för att möta elevernas behov. I arbetet med nyanlända elever stötte modersmåslärare upp. För elever på individuellt alternativ gjordes, efter den inledande totala nedstängningen, enskilda lösningar i samråd med eleverna. Somliga arbetade hemma, medan andra undervisades på plats.

Även biträdande rektor för vuxenutbildningen bedömer att lärarna gjorde stora insatser för att möta elevernas behov, särskilt analfabeternas, som även om de hade tillgång till dator saknade datorvana. Under slutet av våren kunde elever tas in på skolan för undervisning och examination.

Lite drygt hälften av lärarna anger att elever i behov av särskilt stöd inte fick det stöd som de behövde genom distansundervisning. Det var ingen skillnad i svar mellan de tre lärargrupperna. Nedan följer några kommentarer från lärare som visar på brister eller svårigheter.

- "De som var i behov av 1-1-hjälp i klassrummet kunde inte få det i samma utsträckning."
- "I princip inga anpassningar gjordes för att se till att eleverna med behov av särskilt stöd inte skulle tappa massor. Även elever som är ointresserade eller har hög frånvaro gick att ta tillvara på även om statistiken tydligen säger att närvaron var bättre, kanske på pappret men inte med uppmärksamheten."
- "Enskild handledning absolut, men det hela sköttes huvudsakligen via datorn vilket förutsatte att eleverna loggade in. När eleverna är på plats har vi bättre förutsättningar att fånga upp."
- "De försvann ofta från systemet. Deras dator kraschade, problem med routern etc... gick inte att nå via telefon/hangouts etc.."
- "nej. Det är svårt att nå elever som ej kopplar upp sig eller inte genomför sina arbetsuppgifter. Avståndet blir ju längre eftersom man måste säga ifrån genom en skärm - det är inte lika effektivt, därför är det också svårt att ge rätt stöd eftersom det är svårt att komma eleven nära och upptäcka behovet i god tid."

Det andra halvan av lärarkåren, som menade att elever i behov av särskilt stöd fick det i samma grad som före pandemin, motiverar det bland annat med:

- "Vissa elever fick bättre stöd via distansundervisningen, andra fick sämre, en del trivs med den digitala kontakten, andra får ingenting gjort utanför klassrummet."
- "Eleverna hade även möjlighet att få hjälp, ställa frågor utanför lektionstid via videomöte."
- "Distansundervisningen gav ökade möjligheter till dessa elever att få tid till handledning via google hangouts."

2021-02-24

- Det är lätt att boka upp möten och ge material. Dock igen så är det svårt att ibland följa upp och det vilar igen mycket på elevansvaret.”

Eleverna säger till Skolinspektionen att skolan till viss del har tagit reda på om elever behöver mer stöd än vanligt för att lyckas med skolarbetet. Rektor menar dock att de elever som riskerade att påverkas negativt av distansundervisning till stor del identifierades. Lärare och mentorer följde upp hur eleverna upplevde distansundervisningen och rapporterade detta till skollledning och elevhälsoteam.

Det har varit svårare att ge stöd på distans och eleverna har oftast inte haft möjlighet att komma till skolan på håltimmar som vi vanligtvis använder för enskilda samtal och studiehandledning. Det är ett större steg för elever i behov av stöd att ta kontakt med någon i EHT när de är på distans och de spontana mötena uteblir, enligt elevhälsans representanter. Elevhälsoteamet har också ”fångat upp elever som har varit i behov av extra stöd och hjälp”. Både elever och vårdnadshavare har kallats in för samtal och stöd, enligt rektor. Elevhälsan verifierar detta. I samband med att distansundervisningen startade i våras, gjorde EHT en riskbedömning gällande vilka elever som kunde tänkas behöva stöd på något sätt. Kontakt togs med dessa elever och samtal genomfördes både fysiskt och på distans. I vissa fall träffade elevhälsan elever på deras hemorter.

Eleverna på Introduktionsprogrammets individuella program fick komma och ha undervisning i skolan. Läraren var på distans och någon från EHT var med i klassrummet. Under höstterminen har flera av lärarna i denna klass undervisat eleverna i klassrummet. Ett fåtal andra elever som har haft behov av att få komma till skolan har fått möjlighet att göra det, både under våren och hösten, enligt elevhälsan.

Enkät november 2020	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls
Jag har haft förutsättningar att bedöma elevernas kunskaper och sätta rättssäkra betyg.	9 (23,7%)	20 (52,6%)	8 (21,1%)	1 (2,6%)

KPMG 2020

Drygt 75 procent av lärarna tycker att de har haft förutsättningar att bedöma elevernas kunskaper och sätta rättssäkra betyg. Det är dock bara var fjärde lärare som tycker att påståendet stämmer helt och hållet. En fjärdedel tycker inte de, av vilka merparten var lärare i allmänna ämnen.

Av kommentarer till frågan kan vi se att de som tycker att påståendet stämmer ganska dåligt gör det därför att det är svårt att kontrollera om elever får hjälp av utomstående. Andra lärare, som har angivit svaret att påståendet stämmer helt och hållet, menar att förutsättningar att bedöma elevernas kunskap var förhållandevis goda då distansundervisningen infördes i slutet av terminen. Det hade sett annorlunda ut om så inte hade varit fallet, skriver en respondent.

Lärarna hade också möjlighet att kalla in eleverna till skolan för att examineras; det var viktigt för att rättssäker betygssättning påpekar ett antal lärare i sina kommentarer. Till

2021-02-24

Skolinspektionen sade eleverna att de upplevde att de hade ”presterat sämre under distansundervisningen”, men att de inte hade fått sämre betyg. Intervjuade lärare menar rättssäkra betyg har kunnat sättas, men att lärarna inte har haft lika stort bedömningsunderlag. Lärarna fick prioritera bland de examinationsuppgifter som de brukar ge eleverna. Till exempel kunde inte alla laborationer göras och inte heller genomfördes nationella prov.

Ansvariga skolledare menar att de är trygga med att det har satts rättssäkra betyg och de bedömer inte att den något lägre måluppfyllelse efter läsåret 2019/2020 beror på covid-19 eller bristande förutsättningar på grund av covid-19.

Skolledarna menar sammanfattningsvis att de hade förutsättningar att bedriva gymnasieutbildning på distans. Skolchefen framför att både skolledning och lärare har löst uppgiften väl och inga vårdnadshavare har till skolchefen hört av sig med synpunkter eller frågor kring annat än matsättningen.

4.1.2 Bedömning

Vi bedömer att verksamheten överlag har haft förutsättningar att bedriva utbildning genom distans- och fjärrundervisning. Det gäller särskilt tillgång till teknisk utrustning, men också tillgång till support. Det stora flertalet bedömde att de hade kompetens eller fick kompetensutbildning för att kunna undervisa på distans, men att undervisa på distans kräver en annan metodik och det upplever ett par lärare att de behöver kompetensutveckling i.

Att genomföra praktiska moment i hemmet är i många fall betydligt svårare än att lösa teoretiska uppgifter. Gymnasieskolan förefaller emellertid ha löst problemet väl dels då eleverna i årkurs tre kunde fortsätta med sitt arbetsplatsförlagda lärande, dels att elever togs in på skolan i mindre grupper för att få undervisning. Trots detta ser vi att många lärare i enkäten har angivit att de inte har haft förutsättningar att genomföra de praktiska moment som ingår i kurserna. Det är viktigt att följa upp vilka brister som eventuellt måste åtgärdas.

Huruvida elever i behov av särskilt stöd har kunnat få det även under pandemin har lärarkåren delade meningar om. I granskningen har vi inte kunnat se om det gäller särskilda ämnen, men vi kan se att det inte skiljer mellan allmänna ämnen och yrkesämnena. Det är viktigt att de elever som inte har fått det stöd eller särskilda stöd som de har rätt till identifieras och att huvudmannen säkerställer att rektor och pedagogisk personal får förutsättningar att vidta åtgärder dels för att kompensera för uteblivna insatser under föregående läsår, så tillvida eleverna går kvar, dels för att de ska få det särskilda stöd som de har rätt till under innevarande läsår.

Merparten av lärarna anger att de hade förutsättningar att bedöma elevernas kunskaper och sätta rättssäkra betyg. Av enkätsvaren och kommentarer kan vi se att det inte var utan utmaningar. Det är förvånande att det var en större andel lärare i allmänna ämnen som inte ansåg sig kunna sätta rättssäkra betyg. Flera lärare menar att rättssäkra betyg kunde sättas eftersom eleverna kunde tas in till skolan för examination. Frågan vi ställer oss är vilka hinder som eventuellt förelåg, för de lärare som inte ansåg att rättssäkra betyg kunde sättas, för att kalla in eleverna för

examination på plats. Det är angeläget att huvudmannen följer upp vari svårigheterna har bestått för dessa lärare och vilka insatser som behövs för att åtgärda bristerna.

4.2 Uppföljningar och åtgärder

4.2.1 Iakttagelser

Kommunstyrelsen informeras årligen om elevernas måluppfyllelse genom en kunskapsuppföljning i augusti och i januari eller februari.

Enheternas kvalitetsrapporter är klara i augusti. Kvalitetsrapporten redovisades för kommunstyrelsen av skolchefen vid sammanträdet den 24 augusti 2020. Kvalitetsrapporten för hela Lärandesektionen 19/20 är klar vid tiden för granskningen och går upp i en kvalitetsdialog i februari, enligt skolchef.

I tabellen nedan redovisas måluppfyllelsen i tre mått för gymnasieskolans nationella program.

	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Andel elever i avgångsklass som fått gymnasieexamen ⁶ .	78 %	93 %	91 %
Andel avgångselever som uppnått grundläggande behörighet ⁷ till universitet och högskola.	57 %	74 %	61 %
Genomsnittligt betygsvärde av samtliga elevers slutbetyg i gymnasieskolan	13,2	14,2	14,5

Kvalitetsrapport 19 20, Tranemo kommun

Av den skriftliga analysen i kvalitetsrapporten och av intervjuer med skolledare och skolchef framgår att den lägre måluppfyllelsen inte bedöms bero på distansundervisning utan främst på att många nyanlända saknade godkänt betyg i engelska.

Även måluppfyllelsen vid introduktionsprogrammets språkintröduktion försämrades enligt kvalitetsrapport och biträdande rektor. Att andelen elever på språkintröduktionen som nått behörighet har minskat beror, enligt ansvarig skolledare, på att eleverna ej

⁶ För examen krävs att minst 2250 poäng av totalt 2500 är godkända. Av dessa måste kurserna svenska/svenska som andraspråk 1, matematik 1, engelska 5 och gymnasiearbetet vara godkända. För examen på högskoleförberedande program krävs även kurser 2-3 i svenska/svenska som andra språk samt engelska 6. För yrkesexamen krävs vidare att minst 400 poäng av de programgemensamma ämnena ska vara godkända.

⁷ För grundläggande behörighet krävs examen från högskoleförberedande program eller yrkesexamen med godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3 samt engelska 6.

2021-02-24

nått målen för betyg i svenska som andra språk. Skolledaren ser olika orsaker till minskningen: En majoritet av eleverna har inte varit i Sverige tillräckligt länge och/eller har kort eller ingen skolbakgrund. På grund av högt elevantal i de lägre nivåerna gjordes en organisationsförändring som medförde att flera av eleverna flyttades upp för tidigt till nästa nivå. Distansundervisningen har också påverkat möjligheterna för eleverna att nå målen, vilket också framgår av kvalitetsrapporten⁸.

Den 30 mars genomfördes vid Tranemo gymnasieskola en undervisningsträff, som primärt fokuserade på hur undervisningen fungerade. I rektors sammanfattade anteckningar från mötet framgår att det fanns elever som gynnades av undervisningsformen och elever som missgynnades. Överlag uppfattades arbetsbördan öka både för elever och personal. Vid mötet identifierades behov såsom kompetensutveckling i olika digitala verktyg och insatser för betyg och bedömning. Frågan om vilka elevkategorier som har svårt att följa undervisningen och hur dessa elever kan stöttas berördes. Uppkopplingen bedömdes överlag fungera bra.

Rektor berättar för Skolinspektionen att skolledningen var fjortonde dag hade uppföljning med lärargrupperna för att få en överblick av distansundervisningen. Även elevhälsoteamet träffades varje vecka för uppföljning. På huvudmannanivå hölls "möten en gång i veckan för att besluta om fortsatt arbete". Eleverna upplevde inte att skolan gjorde "någon övergripande uppföljning om hur eleverna upplevde vårens distansundervisning".

Skolledare, lärare och representanter för elevhälsan bedömer i intervjuer att verksamheten kontinuerligt har följts upp vid arbetsplatsträffar, skolkonferenser, där elever också medverkar, samt med elevråd.

Samarbetet mellan verksamhet och huvudman har fungerat väl under hela pandemin, enligt skolledarna. Sedan pandemin fick inverkan på verksamheten har det på sektornivå hållits stabsmöten under ledning av utvecklingsledare. Från gymnasieskolans sida har rektorn deltagit. I början samlades gruppen varje dag, men därefter en gång i veckan och under augusti och september varannan vecka. I detta forum kunde och kan rektor lyfta frågor som var och är angelägna för verksamheten. Arbetet i staben har varit strukturerat och fungerat väl, menar rektor. Skolchefen har sedan i sin tur informerat lärandeuskottet och i dialog med det diskuterat förutsättningar och utmaningar. Rektorn har också direkt informerat politiker dels i samråd mellan utskott, dels i lärandeuskottet. Utskottets ordförande och vice ordförande bedömer att de under hela pandemin har varit informerade om verksamhetens förutsättningar och utmaningar. Det har inte framkommit behov av insatser från utskottets eller kommunstyrelsens sida, menar utskottets ordförande och vice ordförande. Rektorn kan inte se annat än att huvudmannen har vidtagit de åtgärder som krävts.

Skolchefen menar att kommunstyrelsen kontinuerligt har fått information om gymnasieskolans arbete med distansundervisning av både skolchefen själv och skolans rektor. Även Skolinspektionen har gjort en uppföljning med särskilt fokus på distansundervisningen. Elevernas uppfattning om distansundervisning har också

⁸ I kvalitetsrapporten framgår att "distansundervisningen har [...] påverkat möjligheterna för eleverna att nå målen".

2021-02-24

kommit huvudmannen till del. det har därför inte funnits skäl att göra ytterligare särskilda uppföljningar, enligt skolchefen.

Gymnasieskolans ledning har alltsedan pandemins utbrott utvärderat verksamheten och då ledningen bedömt att distansutbildning ha behövt införas, antingen partiellt över hela skolan eller i en särskild klass, har huvudmannen fattat ett sådant beslut.

I intervjuer med politiker och skolledare framgår att några större insatser inte har krävts för att verksamheten skulle fungera genom distansutbildning. Det har redan framgått ovan att både personal och elever hade den tekniska utrustningen tillgänglig och kompetensen att arbeta digitalt var hög hos personalen. Befintlig personal med stor datorvana kunde utbilda och ge support till de lärare som inte var så vana. I de fall tekniska tillbehör saknades köptes dessa in, enligt intervjuade lärare.

Rektorn menar vidare att skolledarna har funnits tillgängliga för att ge lärarna stöd i arbetet. Det har både varit insatser i grupp och gentemot enskilda lärare som har behövt det.

Skolledarna ser positivt på att huvudmannen tog ansvar för skolmatsfrågan, som löstes genom att eleverna fick tillgång till en app som berättigade dem att äta lunch på ett urval av restauranger i kommunen. Vid tiden för granskningen har appen ersatts av en ersättning om 35 kronor per dag. Om distansundervisningen fortsätter efter årsskiftet kommer krisledningsnämnden att fatta nytt beslut om vilken modell för skollunch som kommer att erbjudas eleverna, enligt skolchef.

För Skolinspektionen berättade rektor och elever att åtgärder har vidtagits för att minska risken för smittspridning. Eleverna upplever att skolan helt och hållet har givit tydlig information till eleverna "för att minska risken för smitta". Rektor bedömde i samtalet med Skolinspektionens utredare i september att "skolan har beredskap för att ge eleverna en god undervisning även om skolan behöver stänga helt eller delvis" under läsåret 2020/2021.

Under hösten 2020 ökade antalet smittade i covid-19. Efter att eleverna hade haft undervisning på plats sedan skolstarten i augusti 2020, infördes från och med vecka 48 partiell distansundervisning vid Tranemo gymnasieskola.

Enkät november 2020	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls
Förberedelserna inför återinförande av partiell distansundervisning vecka 48 var tillfredsställande. (37 svar)	8 (21,6%)	18 (48,6%)	7 (18,9%)	4 (10,8%)

KPMG 2020

Av tabellen ovan kan vi utläsa att merparten av lärarna tycker att förberedelserna inför återinförande av partiell distansundervisning var tillfredsställande. Drygt var fjärde lärare tyckte emellertid inte det, varav en något högre andel lärare i praktiskt-estetiska ämnen. Av kommentarerna kan vi utläsa att fler av de lärare som inte ansåg att förberedelserna var tillfredsställande menar att det över huvud inte var några förberedelser. Beslutet togs helt hastigt och skulle genomföras inom ett par dagar,

2021-02-24

menade de. Även två lärare som delvis instämde i påståendet menar att beslutet om partiell distansundervisning inte föregicks av någon förberedelse. Intervjuade lärare menar att de var förberedda.

Skolledarna är förvånade över att så många lärare svarar att förberedelserna inte har varit tillfredsställande. Beslutet om att införa partiell distansundervisning från och med vecka 48 togs utifrån att personal på skolan påpekat att eleverna hade svårt att hålla avstånd och såg en risk för ökad smittspridning. Skolledningen träffade då skyddsombuden och de kom gemensamt fram till att hos huvudmannen begära om partiell distansundervisning. Personalen fick närmare en vecka på sig att förbereda sig. För övrigt hade skolans nya årskurs 1 redan vid skolstart fått ta del av en informationskampanj om covid-19 och vilka konsekvenser det kan få på undervisningen till exempel i form av distansundervisning. Eleverna fick utbildning i hur de digitala plattformarna fungerade, för att de skulle kunna använda dessa vid en eventuell övergång till distansundervisning, enligt intervjuade lärare. Om distansundervisning kommer att bli ett naturligare inslag i utbildningen kommer kompetensinsatser att behöva genomföras, framför en lärare. Intervjuade lärare stöter på hinder som begränsar deras möjligheter att genomföra undervisningen så som de önskar. Det kan till exempel handla om att genomföra hörövningar och samtidigt titta på film.

Skolledningen för vid tiden för granskningen strategiska diskussioner om hur verksamheten kan komma att bedrivas under vårterminen. Det kan handla om undervisning på plats, partiell distansundervisning eller fullständig distansundervisning.

4.2.2 Bedömning

Vi bedömer att uppföljningar kontinuerligt har genomförts på enhetsnivå, primärt muntligt och utan att dokumenteras. Den interna uppföljningen har kompletterats med Skolinspektionens uppföljning. Vi konstaterar att kommunstyrelsen kontinuerligt har hållit sig informerad om gymnasieskolans förutsättningar och utmaningar under pandemin, genom muntlig information från skolchef och rektor.

Av intervjuer framgår att huvudmannen har vidtagit de åtgärder som gymnasieskolans ledning har bedömt behövt vidtagas. Även på verksamhetsnivå har de åtgärder vidtagits som efterfrågats, till exempel inköpt av tekniska tillbehör. Av KPMG:s enkät framgår ändå att det finns brister som vi bedömer behöver följas upp och eventuellt åtgärdas. Det handlar om förutsättningar att genomföra praktiska moment som ingår i kurserna, men också att elever i behov av särskilt stöd får det särskilda stöd som de behöver

5 Slutsats och rekommendationer

Gymnasieskolan har i huvudsak haft goda förutsättningar att bedriva distansundervisning. Alla lärare och elever hade redan för pandemins utbrott tillgång till enskilda datorer. Personal med hög datorkompetens på gymnasieskolan och kommunens IT-enhet har funnits tillgängliga för kompetensutveckling och support. För elever som har saknat fungerande internetuppkoppling har detta kunnat införskaffas, liksom för övrigt datortillbehör som lärarna har haft behov av.

Överlag förefaller distansundervisningen ha fungerat väl. För många yrkeselever i årskurs tre genomfördes praktiska moment på arbetsplatser genom arbetsplatsförlagt lärande, men förutom detta har det varit en utmaning att kunna genomföra praktiska moment. Hur stora utmaningarna har varit har varierat mellan programmen, men efter en inledande total distansundervisningen kunde elever i mindre grupper tas in på skolan för praktiska moment i yrkesämnena och laborationer, om än inte i samma omfattning som om undervisningen hade kunnat bedrivas helt på plats. Även språklärare menar att vissa moment har varit svårare att genomföra på distans. En annan utmaning har varit att hålla uppe motivationen för studierna genom distansundervisning. Elevhälsan framför att utmaningen särskilt har gällt elever som från början har svårt med motivationen.

Varken skolchef eller skolledare, ej heller elever, bedömer att distansutbildningen har påverkat måluppfyllelsen. Måluppfyllelsen på introduktionsprogrammets språkintröduktion kan dock ha påverkats negativt av distansundervisning, även om det främst är andra faktorer som lyfts fram för att förklara en lägre måluppfyllelse.

Varken kommunstyrelsen eller verksamheten har gjort en särskild uppföljning av hur utbildningen påverkades av undervisning på distans. Däremot har kontinuerliga uppföljningar gjorts i samtal mellan skolledare och lärare till exempel vid arbetsplatsträffar. Även Skolinspektionen har gjort en uppföljning som har använts av huvudmannen. Det har, sedan mars månad, vidtagits en rad åtgärder för att goda förutsättningar för verksamheten ska föreligga. Det handlar till exempel om programsupport, inköp av tekniska hjälpmedel, ändrat arbetssätt för elevhälsan och särskild organisation för skolmat.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen har givit verksamheten förutsättningar att bedriva distans- och fjärrundervisning vid gymnasieskolan. Vi bedömer att verksamheten har följts upp, även om det inte har gjorts i en samlad uppföljning. Det är viktigt att huvudmannen nu informerar sig om vilka utmaningar verksamheten står inför om distansundervisningen behöver fortsätta under våren. Det gäller till exempel personalens kompetensutveckling, förutsättningar för genomförande av praktiska moment samt att elever på språkintröduktionen och elever i behov av särskilt stöd för det stöd som de behöver.

5.1 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att

— särskilt följa upp och vid behov tillse att åtgärder vidtas för:

- att personal i behov av kompetensutveckling för fortsatt distansundervisning får det.
- att elever i behov av stöd och särskilt stöd får det.
- att praktiska moment kan genomföras i den grad som krävs enligt ämnenas syfte och kursernas centrala innehåll och kunskapskrav.

Tranemo kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-02-24

Datum som ovan

KPMG AB

Joakim Nertyk
Sakkunnig

Viktoria Bernstam
Sakkunnig
Uppdragsansvarig

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.